

Samfunnsutviklingen sett gjennom WAIS WAIS-III

TEKST

Björg Øygarden

PUBLISERT 1. mars 2006

Å få revidert gamle tester er alltid spennende for de av oss psykologer som bruker en del tid på psykometri. De nye WISC- og WAIS-utgavene har avstedkommet en del artikler av vitenskapelig art. Det er vel og bra, men etter mitt syn har de samfunnsmessige implikasjonene av testrevisjonene fått altfor lite oppmerksomhet. Det er dette jeg nå ønsker å rette på. Siden jeg primært arbeider med voksne klienter, vil jeg konsentrere meg om WAIS, og så får dessverre barna vente.

«I 1978 klarte en fotgjenger å tilbakelegge tjuefire kilometer med en gjennomsnittsfart på seks kilometer i timen. Nå er farten halvert»

De betraktningene jeg gjør meg, baserer seg på utvalgte spørsmål og svarmuligheter på tre av deltestene i WAIS og WAIS-III. I god vitenskapelig ånd oppgir jeg referansene til de ulike deltestene i parentes etter hvert, slik at den skeptiske leser kan gå til kildene – vel å merke så sant han eller hun har investert i WAIS-III og unnlatt å kaste den gamle. Og jeg lover: Jeg har ikke røpet ett eneste svar fra noen av oppgavene.

Flere gledelige forandringer synes å ha inntruffet, som at døve mennesker nå ser ut til å ha litt lettere for å lære seg å snakke (resonnering). Men la meg likevel dvele en smule ved noe som bekymrer: Den fysiske formen hos befolkningen ser ut til å ha forverret seg betraktelig. I 1978 klarte en fotgjenger å tilbakelegge tjuefire kilometer med en gjennomsnittsfart på seks kilometer i timen. Nå er farten halvert (regneoppgaver). Jeg er ingen ekspert på anatomi, men lur på om det kan henge sammen med at vi har mistet noen blodårer siden den gang (informasjon). Da hadde vi fem typer, men nå har vi bare tre. Kanskje er det også derfor vi nå må ha åtte maskiner til å gjøre en jobb åtte mann klarte i 1978?

Eller går vi generelt mot et langsommere og kanskje sunnere samfunn? En familie er på biltur og tilbakelegger 215 km på fem timer (regneoppgaver), noe som ikke nettopp tilsier råkjøring. Dette gleder ikke minst de av oss som har møtt mange mennesker med trafikkskader. Og når så en familie – den samme? – skal ut og kjøpe møbler, da er det

svært gode nyheter i vente: Prisstigningen har nemlig vært minimal fra 1978 til 2003. Ja, hva kan en ikke få for 400 kroner? Ikke en krakk, ikke en utgått design-lampe, men noen – altså opptil flere – brukte møbler (regneoppgaver). Og tro nå ikke at vi snakker om gamle og utslitte møbler, for de var neimen ikke stort dyrere da de var nye.

Og trenger en sokker, og det gjør en sikkert når en må trække og gå en hel dag for å komme skarve 24 kilometer, så er det jammen ikke store kostnaden, det heller. 31 kroner for to par. Jeg tror ikke de er på salg heller, ettersom det i teksten heter «Prisen for sokker er 31 kroner for to par», så dette later til å være standard pris (regneoppgaver).

Nå ville ikke 31 kroner vært noen særlig velvalgt sum, for oss som er vant til at alle salgspriser slutter på 99. Men se om ikke noen klarer å sette ned et 60-kroners plagg med 15 prosent, og så kan en jo regne ut hva prisen da blir (regneoppgaver). Begynner de forretningsdrivende rett og slett å miste teften?

Men det bekymrer neppe familien vår, som er på sin fem timers biltur. De sitter nok litt trangt (og er det derfor det går så sakte som det gjør?), for jeg tror de er syv i bilen. Det er i hvert fall noen som kjøper syv billetter til 20 kroner stykket (regneoppgaver). Og det tør jeg påstå: Det er ikke mange steder en slipper inn for 20 kroner. I skrivende stund kommer jeg bare på Skøytemuseet på Frogner. De betaler med en 500-lapp og får dermed igjen såpass med penger at de – hvis de finner noen kroner mellom setene i bilen – har nok til å handle de nevnte brukte møblene på veien tilbake til for eksempel Vestfold. Og er vi heldige, har synet av Hjallis og Oscar Mathiesen inspirert dem til å legge seg i trening. Dermed forbedrer de kanskje formen og øker gangfarten, og hvem vet: Kanskje de får tilbake de tapte blodårene?

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 43, nummer 3, 2006, side 260-261

TEKST

Björg Øygarden